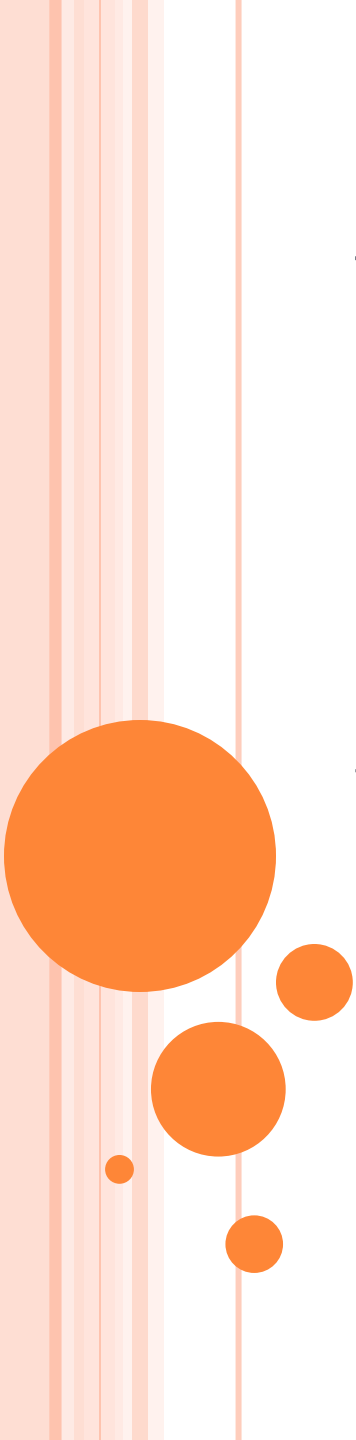

A NATURA 2000-ES TERÜLETEK KIJELÖLÉSÉNEK TERMÉSZETVÉDELMI HÁTTERE EGY KONKRÉT HAZAI MINTATERÜLET BEMUTATÁSA ALAPJÁN

**Készítette: Fekete Georgina Marianna
Környezettan BSc
Témavezető: Dr. Angyal Zsuzsanna
2014**

AZ ELŐADÁS FELÉPÍTÉSE

- Mi is az a Natura 2000?
- Kijelölése alapjául szolgáló irányelvek ismertetése
- A Natura 2000 ökológiai hálózat kijelölésének folyamata
- Kijelölés utáni feladatok
- Mintaterület bemutatása
- Dévaványai-Ecsegi puszták 3 részterületének összehasonlítása

MI IS AZ A NATURA 2000?

- **Def.:** Az EU által létrehozott, olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat-és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biodiverzitás megóvását.
- **Létrehozásának oka:** nem lehet a már meglévő, szigetszerűen kialakított védett területeken biztosítani a természeti értékek megőrzését.
- Területeinek kijelölése a már EU tagállamok számára kötelező volt, a csatlakozni kívánóknak pedig belépési feltétel.

KIJELÖLÉS ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ IRÁNYELVEK

Madárvédelmi Irányelv (79/409/EGK)

- A Tanács a 1979. ápr. 2-án fogadta el, ápr. 6-án lépett életbe.
- Létrejöttének oka: a biodiverzitás csökkenésének felismerése, amely a vonuló madaraknál fokozottan megfigyelhető.
- 3 előírással foglalkozik:
 1. Különleges madárvédelmi területek kijelölése
 2. Tiltás bevezetése
 3. Vadászható fajok és a vadászat módjai.

Élőhelyvédelmi Irányelv (92/43/EGK)

- A 79-es Berni egyezmény felépítésére alapozva jött létre, és a Tanács 1992. jún. 10-én léptette életbe.
- Létrejöttének oka: A növény és állatfajok szigorú védelme, valamint az élőhelytípusok és fajok élőhelyeinek védelme.
- Elrendeli: a különleges természet-megőrzési területek létrehozását (a különleges madárvédelmi területekkel kiegészítve).

A NATURA 2000 ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT KIJELÖLÉSÉNEK FOLYAMATA

KÜLÖNLEGES MADÁRVÉDELMI TERÜLETEK KIJELÖLÉSE - SPECIAL PROTECTION AREAS (SPA)

- Kijelölésük a tagállamok kötelezettsége.
- Területek kiválasztása és a nemzeti lista kidolgozása a nemzeti park igazgatóságok feladata.
- Véglegesítésükre pedig a természetvédelemért mindenkor felelős minisztériummal való egyeztetés után kerül sor.
(Vidékfejlesztési Minisztérium, Környezetügyért felelős Államtitkársága)
- Figyelembe kell venni: a vonuló madarak élőhelyeit, az igénybe vett pihenőhelyeiket, és a Ramsari Egyezmény egyes előírásait.
- 2004.máj.1-től kell alkalmazni a Natura 2000 szabályokat az EU területén.

KÜLÖNLEGES TERMÉSZETMEGŐRZÉSI TERÜLETEK KIJELÖLÉSE – SPECIAL AREAS OF CONSERVATION (SAC)

- A tagországoknak csak javaslattevési lehetőségük van, végleges törvényhozó a Bizottság.
- **1.lépés:**
Nemzeti listát kell készíteniük a kijelölésre szánt közösségi jelentőségű területekről a csatlakozás napjáig, és fel kell terjeszteni az Európai Bizottságnak, aki kialakítja a végleges jegyzéket.
- **2.lépés:**
Hiányosságok esetén a Bizottság a tagállammal kétoldalú konzultációs eljárást folytat.
- **3.lépés:**
A véglegesített nemzeti listán szereplő területeket a tagállamok 6 éven belül különleges természetvédelmi területté nyilvánítják.

KIJELÖLÉS UTÁNI FELADATOK

○ **Hatásvizsgálatok lefolytatása:**

A nemzeti hatóságoknak kell dönteni arról, hogy melyik terv vagy projekt mekkora mértékben fejtené ki negatív hatását.

○ **Jelentések küldése:**

Magyarországnak először 2007-ben, utána pedig 2013-ban kellett eleget tennie ezen kötelezettségének.

○ **Monitorozási tevékenységek:**

Hazánknak az 1997-ben létrejött Nemzeti Biodiverzitás - monitorozó Rendszer szolgál segítségül a területek monitorozásához

MINTATERÜLET BEMUTATÁSA

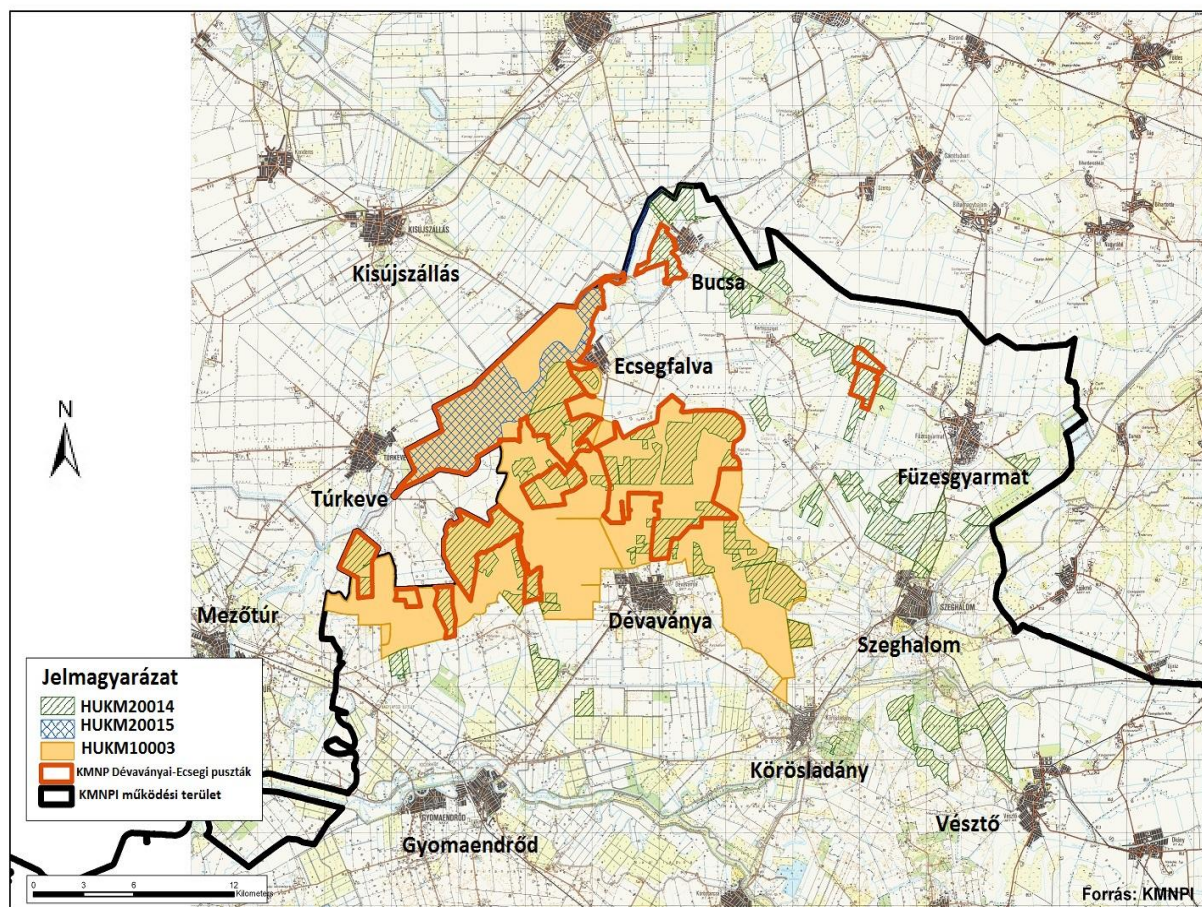
Körös-Maros Nemzeti Park

- **1997.jan.16-án** alakult meg, hazánkban 7. Nemzeti Park
- **Igazgatóság:** Szarvason
- **Címerállata:** tűzok
- **Meghatározó szerepük van:** szikes puszták, mocsárvidékek, folyó menti területek
- **Növényfajai:** 70 védett, és 3 fokozottan védett-bókoló zsálya (*Salvia nutans*)
- **Állatfajai:** 127 védett gerinctelen, és 6 fokozottan védett állatfaj- nagy szikibagoly (*Gortyna borelli*)

Dévaványai-Ecsegi puszták

- A KMNP részterületei közül a legnagyobb és legmozaikosabb.
- **1975** óta áll védetség alatt.
- 8 elkülönülő részből áll.
- Területeinek 2/3-a pusztai táj.
- **Különös értéke:** Hortobágy-Berettyó itt nem esett áldozatul a folyószabályozásoknak.
- Legkiválóbb élő-és fészkelő helye a tűzoknak (*Otis tarda*).

DÉVAVÁNYAI-ECSEGI PUSZTÁK RÉSZTERÜLETEINEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

HUKM10003-
Dévaványai-sík;

HUKM20014-
Dévaványa
környéki gyepek;

HUKM20015-
Hortobágy-
Berettyó

JELÖLŐ FAJAIK ÉS ÉLŐHELYEIK

○ Dévaványai-sík (SPA):

- 51 jelölő faj: 38 közösségi jelentőségű, 13 pedig kis számban előforduló
- 3 faj az országos állományhoz képest legalább 1%-ban megtalálható itt: nagy goda (*Limosa limosa*), túzok (*Otis tarda*), kék vércse (*Falco vespertinus*).

1.kép: túzok (*Otis tarda*)

○ Dévaványa környéki gyepek (SAC):

- 3 közösségi jelentőségű élőhely: pannon szikes sztyepek és mocsarak
- 13 jelölő faj, 11 közösségi jelentőségű faj: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), és a vidra (*Lutra lutra*).

2. kép: vidra (*Lutra lutra*)

○ Hortobágy-Berettyó (SAC):

- 5 közösségi jelentőségű élőhely: pannon szikes sztyepek és mocsarak
- 12 jelölő faj, 10 közösségi jelentőségű faj: mocsári teknős (*Emys orbicularis*), és a vidra (*Lutra lutra*).

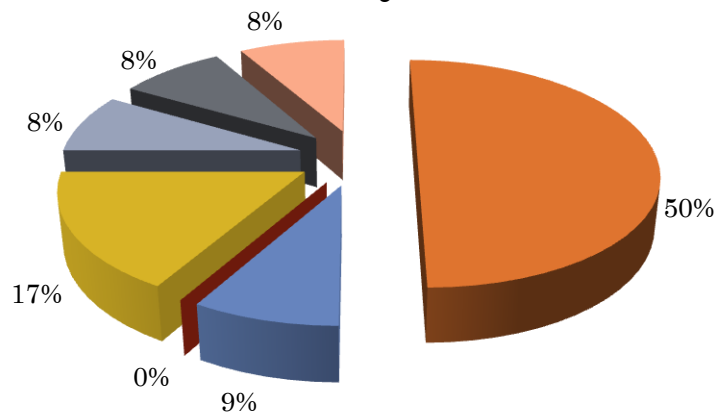
3. Kép : mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐK

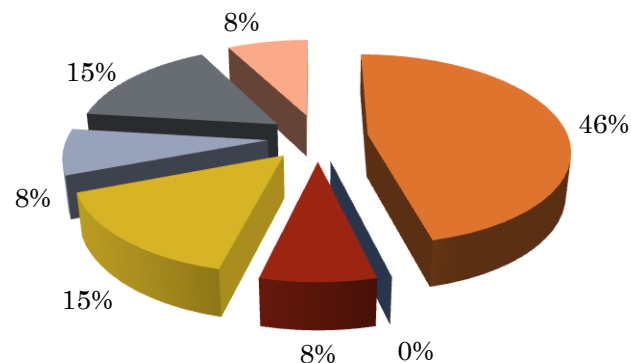
- Mezőgazdálkodás
- Erdőgazdálkodás
- Vonalas létesítmények
- Városiasodás, lakossági és ipari fejlesztések
- Özönfajok
- Egyéb biológiai erőforrás felhasználás
- Természetes rendszerek megváltoztatása

VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐIK ÖSSZEHASONLÍTÁSA ÉS SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉSEK

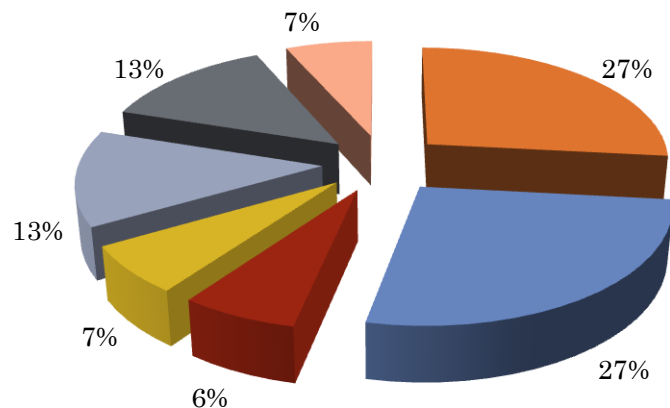
Dévaványai-sík

Dévaványa környéki gyepek

Hortobágy-Berettyó

Veszélyeztető tényezők

- Mezőgazdálkodás
- Erdészet, erdőgazdálkodás
- Vonalas létesítmények
- Városiasodás, lakossági és ipari fejl.
- Egyéb biológiai erőforrás felhasználás
- Özönfajok
- Természetes rendszerek megváltoztatása

ÖSSZEFOGLALÁS

- Natura 2000 legfőbb célja: Európai szinten veszélyeztetett fajok és élőhelyek védelme, biológiai sokféleség fenntartása, további természetvédelmi problémák megelőzése.
- Kialakulóban lévő, gyökerei még nem régre nyúlnak vissza Európában és hazánkban sem.
- Segítséget nyújthat a vidék fenntartható fejlődéséhez.
- Magyarország számára a legnagyobb pozitívum, hogy így az Eu-s jogszabályozás is védelme alá vonta gazdag természeti kincseit, ezzel támogatva a hazai szervezetek munkáját.

KÖSZÖNÖM MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET!

